

življenje na naši vasi

Šolska reforma na vasi

V prizadevanju za reformiranje naše šole smo končno dosegli določeno stopnjo. Tu so prvi zakoniki, ki globalno že urejajo smer novi šoli, ki naj bo v skladnem utripu z našo stvarnostjo. Vodilo nove šole je življenjskost. Naša mladina mora dojemati družbeno-zgodovinski razvoj ob spoznavanju dosežkov na področju tehnike, naprednega kmetijstva in obenem rasti v močan lik socialističnih ljudi.

Po naših vaseh dobi reformirano delo še svojstveno barvitost, ker so vsekakor drugačni pogoji po okolju, ekonomiki in sami mentaliteti kmečkih ljudi. Če opazujemo trenutno stanje na vasi, ne smemo prezreti materialnih pogojev, ki so dani šolam, stanje učnega kadra v številnem in strokovnem smislu ter revolucionarnega procesa na vasi, ki v bistvu spreminja odnose kmeta do zemlje, z elektrifikacijo in mehanizacijo dviga tudi kulturno raven podeželskega človeka. Za ponazorilo samo izjavo nekega obsoletskega gospodarja: »Greh bi bil, če bi dejali, da živimo slabše kot nekdo. Delati moramo skoraj več, toda boljše smo. Veste, da so nekateri gruntarji včasih po tedne pili v oštarijah in kvartali. Danes v tem ne najdemo več smisla; po večerih raje poslušamo radio in smo doma na toplem.« Res je, saj je skoraj pri vsaki drugi, tretji hiši že sprejemnik.

Materialni pogoji pri osnovnih šolah so kljub prizadevanju občinskih ljudskih odborov precej šibki. Mnogo šol imamo, ki so odgovarjale morda togim avstro-ogrskim prilikam; njihovih ozki hodniki, tesne učilnice in pičlo opremljeni kabinet, če sploh so, nikakor ne odgovarjajo širokemu razmahu, ki ga zahteva današnji utrip vaskega življenja. Priznati pa moramo, da je kljub težočam zraslo dokajšnje število novih šol. Šolam bi bilo potrebno dopolniti tehnične delavnice in jih, seveda, primerno opremiti. V celjskem okraju je tajnisto za šolstvo s pomočjo Društva prijateljev mladine in Ljudske tehnike številišolam pred nedavnim nabavilo male garniture za tehnični pouk, za kar so tudi občine s svojimi sredstvi pokazale solidno razumevanje. Ponekod že pričenjajo z opremljanjem skromnih šolskih delavnic, pri čemer je šola v Podčetrtku pokazala tolikšno iznajdljivost, da je s preprostimi pripomočki, ki so jih v večini sami izdelali, tako opremila šolo, da je dosegla zvezno in republiško priznanje. Zadrugištvu in kooperativno obdelovanje zemlje je trenutno osnovni temelj gospodarskega napredka na vasi. Šola ne sme mimo tega. Mladina naj se vživlja v početje odraslih in naj že rano spoznava, da je zemlja le toliko vredna, kolikor daje, da je napredno obdelovanje tisto, ki ji daje vrednost, ne pa velika gruntarska posest. Snovanje šolskih zadrug, ki so ponekod že zaživele, naj praktično učijo in vzgajajo mladi rod. Zavedati se moramo, da se skozi prakso razvija teorija, da se ob konkretnem delu, ki ga opravljajo ob pouku učenci, razvija in oblikuje tudi učenčeva miselnost in njegova družbena zavest.

Vsi ti smotri, vzgojni in izobraževalni cilji, pa postavljajo pred učni kader nove zahteve, nove metodne prijeme. Ne moremo trditi, da naš osnovnošolski učni kader ni strokovno usposobljen, vendar lahko mirno priznamo, da učiteljska nekaj let po

voini vse do nedavnega učiteljskega kadra niso pripravila za široko nalogo, ki jo naj opravlja učitelj na vasi. Pri kmetih smo vedno lahko slišali, kako govore o starih šolnikih, ki so bili izvrstni čebelarji, sadjarji, skratka kmetovalci, da so jih kmetje, ki so take mentorje potrebovali, vrednotili zlasti zaradi tega. Danes učitelju takega poslanstva med kmetovalci resnično ni potrebno več vršiti, ker so tu kmetijski tehniki in se pospeševanje kmetijstva organizirano razvija preko kmetijskih zadrug. Učitelji pa bi naj bili usposobljeni, da široko delujejo na šolskih vrtovih, da najmlajšim dajejo osnove, da njihovo vzgojno delo in prosvetno društvena dejavnost sega preko šolskega praga še med starejšo mladino in odrasle sploh. Zal pa so še prosvetni delavci, ki se omejujejo med šolske stene in težko najdejo pot nazven. Šolska reforma daje učiteljevi osebnosti široko možnost razmaha, ga nikjer ne omejuje, temveč zahteva velik občutek družbene odgovornosti in široke samoiniciative. Jasno je, da so učitelji predvsem pri nižeorganiziranih šolah silno obremenjeni in požrtvovalno delajo. Opažamo pa, da je čestokrat v precej več-

jih središčih, kjer je čez ducat prosvetnih delavcev, predremotno. Društvo učiteljev in profesorjev dobiva tudi nove dolžnosti z reformirano šolo. Skrbeti mora za pedagoško izpopolnjevanje svojih članov in gojiti kompaktnost društva, ker le v složnem in razporejenem delu bo prosvetno-vzgojno delo kompleksno uspevalo.

To je nekaj bežnih misli o reformi šolske dejavnosti na vasi, ob katerih naj prosvetni delavci-praktiki in ostali razmišljajo ter iščejo v okviru krajevnih pogojev uspešno pot ter s svojimi izkušnjami pripejajo k nadaljnjemu razvoju šolskega dela na vasi.

Sotelski

TRETJI SPREHOD PO ŽALCU

Kar v naprej povem, da se mi je izjalovil, ker sem moral tako dolgo čakati pred zaprtimi železniškimi zapornicami, da se je že zmrznilo, predem sem mogel dalje. In še na pol gluha sem bil, tako so trobili in zvonili okoli mene tovornjak, dva osebna avtomobila,

»Gale« in trije »Colibriji«. Predpisi železnice pa, izgleda vsaj, vzdrže tudi tako hrupno intervencijo in ostajajo vseeno v veljavi. Rad bi le vedel, kako je bilo pred dnevi, ko je tovorni vlak iz Celja vozil skozi Zalec brez postanka, zapornice pa so se zaprle šele v trenutku, ko je lokomotiva že prečkala cesto? Menda je stvar urejena tako, da so zapornice včasih prekratek čas zaprte, drugič pa toliko dalj.

Ker torej z mojim sprehodom ni nič bilo, sem šel v kino in bil silno vesel, ko sem zvedel, da je bilo 17. januarja prvič v letošnji zimi zakurjeno. Sedaj pa se ljudi kar tare, ko nova peč tako prijetno ogreva vse protsore. Ob tej priliki sem čul neumestno opazko, da je upravnik kina pustil zmrzovati obiskovalce zato, da prihrani na kurjavi. Ne vem, če bi se mu izplačalo prištediti kakih 15 tisočakov na kurjavi, obenem pa imeti za okrog 100 tisočakov manj prometa. Zato v pojasnilo, da je res bil kriv visok nivo talne vode, ki je zavirala dokončanje del ob novih kurilnih napravah v kleti.

-Šk-

KMETIJSKA ZADRUGA NA VRANSKEM

vklučuje nad 80 % vseh kmečkih gospodarstev na njenem območju, oziroma 530 članov. Letos ima v načrtu dograditev dveh hmelskih sušilnic, obnovu skladišč, rabavo 30 glav plemenske živine, uredi 3 ha plantažnih sadovnjakov, 3 ha jaodičevja in 10 ha novih hmelskih naslov, s proizvajalci pa namerava sodelovati pri pridelovanju hmeljca, pšenice, krompirja in krme. Zadruga je dobro opremljena s kmetijskimi stroji, strojno službo pa bo še izboljšala s tem, da bo stroje razdelila po vaseh. Njen največji problem je pomanjkanje kmetijskih strokovnjakov, saj ima samo 1 kmetijskega tehnika in še ta je upravnik zadruge.

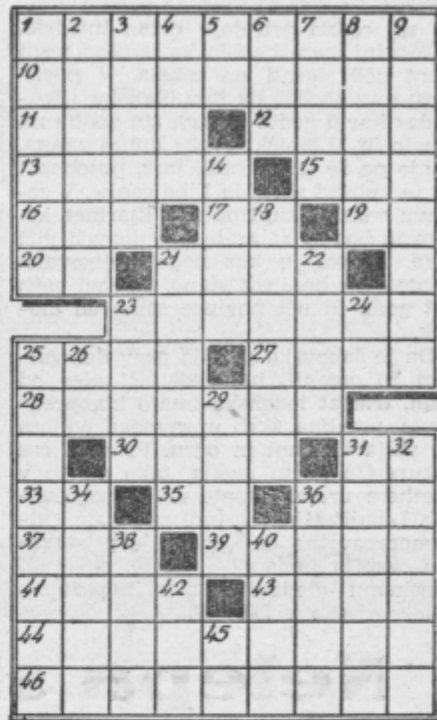
Savinjska dolina najbolj mehanizirano kmetijsko področje

Kmetijske zadruge na območju občine Zalec bodo v kratkem imele 160 traktorjev. Tako je Savinjska dolina najbolj mehanizirano kmetijsko področje v naši državi.

V Slov. Konjicah se je prvič sestel novi odbor SZDL, ki razen mesta zajema še več okoliških krajev. Za predsednika novega odbora je bil izvoljen toy. Gvidon Mraz, ki je že precej več let uspešno vodil krajevno organizacijo SZDL v Konjicah.

V začetku februarja bo v Konjicah občni zbor občinskega sindikalnega sveta. Odborniki tega foruma že sedaj pripravljajo potrebno gradivo, tako da bo lahko občni zbor sprejel konkretne zaključke o nadaljnjem delu sindikatov v občini.

KRIŽANKA

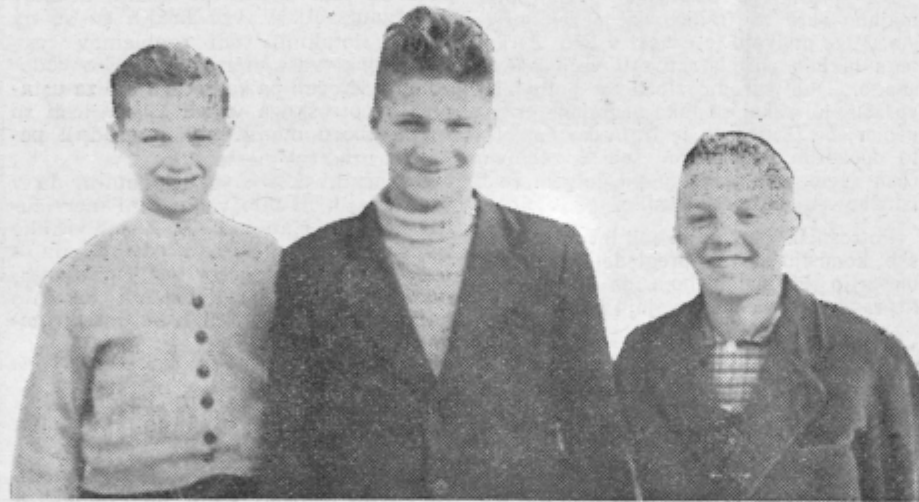
Vodoravno: 1. pastirska pesem, 10. član rodbine, ki jo je opisal Maksim Gorki v romanu »Zadeva...«, 11. zdravilna rastlina, 12. pokrivalo, 13. ženska, ki mora žrtvovati življenje, 14. angleški otok v Irskem morju (glavno mesto Douglas), 16. moško ime, 17. glasbena nota, 19. konec polotoka, 20. egiptansko božanstvo, 21. roman Maksima Gorkega, 22. mesto v Sloveniji, 23. Ciceronov prijatelj, 24. reka v Čehoslovaški in Nemčiji, 25. načina postopka, spletka, zvižvanost, 26. univerzitetno mestov Angliji, 31. kemični znak za srebro, 33. kemični znak za američij, 35. nemški predlog, 36. vrtna hišice, 37. ser, 39. slovenski pisatelj (povest »Bobri«), 41. grški bog divjega vojskovanja, 43. telesne poškodbe, 44. skupina otokov v Egejskem morju, 46. veda o ustroju telesa.

Navpično: 1. pritličje v gledališču, 2. oborožena moč države, 3. stalež, položaj, 4. oklopno bojno vozilo, 5. znamka italijanskih avtomobilov, 6. vodna žival, 7. pokrajina v Zadnji Indiji, 8. rekvizit za igranje namiznega tenisa, 9. pastolovščina, 14. mesec židovskega koledarja, 18. sestavina svetilnega plina, 21. model zgradbe, mesta lpd., 22. reka v Srbiji, 23. razstrelina orožja, 24. veletok v Srbiji, 25. zastopstvo tuje države, poslanstvo, 26. kazalni zaimek, 29. dub, vonjava, 31. rimska visoka šola, 32. razvoj, izvor, postanek, 34. starogrški kipar, sodobnik Fidije (»Metalec diskac«), 36. konjeniki, 38. znanost, 40. starodavno mesto, po katerem so dobili ime Aramejci, 42. del teniške igre, 45. časovni zenik.

Predstavljamo vam šolsko zadrugo iz Rogaške Slatine

Na prvi osnovni šoli v Rogaški Slatini je pred časom bil občni zbor šolske zadruge, ki šteje nad 150 bodočih zadrugi-

pravila, ki se deloma razlikujejo od pravih resničnih kmetijskih zadrug, v mnogih točkah pa so miniatura pravih pravil.

Trije funkcionarji šolske zadruge iz Rogaške Slatine. Prvi je član upravnega odbora, drugi predsednik zadrugnega sveta, tretji pa predsednik upravnega odbora.

kov in zadrugnih funkcionarjev. Šolska zadruga se je razvila iz šolske zadrugne hranilnice, ki ima okoli 250 vlagateljev. Na žalost nismo bili na občnem zboru navzoči, toda po pripovedovanju odgovornih tovarišev, ki jim brez pomisleka verjamemo, je bil ta občni zbor na višini, ki odgovarja odraslim. Šolska zadruga ima svoj zadrugi svet, svoj upravni odbor, razne odseke, v prosvetnih delavcih in funkcionarjih področne zadruge pa strokovni vodilni kader. Na občnem zboru so sprejeli svoja

Prizadevni mladi zadrugi urejujejo sedaj podučnjak. To je šolski vrt, ki bo učilnica bodočih sodobnih kmetovalcev-zadrugičnikov. Uredili bodo sadovnjak, postavili kunčnico, kurnik itd. Ze sedaj, ko še teh malih hlevov nimajo, so hoteli člani prinesiti v skupno gospodarstvo svoje kunce in kokoši. Zanimivo je, da so se na občnem zboru člani uprli predlogu, da bi bila letna članarina 20 dinarjev in so višino članarine povišali na 30 dinarjev.

po domovini po domovini

Skoraj ni Celjana, ki bi ne poznal slikovitega mesteca Piran ob Slovenskem Primorju. Področje piranske občine, ki ima izrazito turistični značaj, zadnja leta obiskuje vedno večje število naših delovnih ljudi v poletnih mesecih. Med kopico počitniških domov, katerih število je že lani naraslo na 80, ima svoje domove oddiha tudi 8 podjetij iz celjskega okraja. V Seči si je uredila počitniški dom »Metka«, v Pacugu rudnik Zabukovca, v Fiesi rudnik Velenje, v Piranu »Volna« Laško, Tovarna organskih barvil iz Celja, Tekstilna tovarna Prebold, Tovarna nogavice Polzela in bivše podjetje Beton iz Celja.

Na tiskovni konferenci, ki je bila sklicana na pobudo občinskega ljudskega odbora pred dnevi v Piranu, so predstavniki občine pojasnili, s kakimi težavami se morajo spoprijeti, da bi vsaj deloma zadovoljili domače in tuje turiste, ki vedno v večjem številu obiskujejo prelep kraj ob našem morju. Lani v prvih desetih mesecih je bilo na področju piranske občine 16.552 domačih gostov v počitniških domovih in 147.640 nočnih, v istem času pa je obiskalo Piran in Portorož 12.894 inozemskih gostov. Sem prihajajo predvsem turisti iz skandinavskih držav, Nemci, Avstrijci, Angleži in Svcarji.

To področje je bilo dalj časa pod italijansko okupacijo in so Italijani te kraje zanemarjali. Piranska občina se trudi, da po svojih možnostih te kraje vrne iz zaostalosti, pri tem ji pa pomagajo tudi delovni kolektivi, ki iz zanemarjenih in dotrajalih hiš urejujejo za svoje ljudi počitniške domove. V zadnjih letih ti kraji počasi, pa vendarle spreminjajo svoje lice. Največ inozemcev je v Portorožu, kjer je tudi največ sodobno urejenih hotelov, kar

je prvi pogoj za uspešen razvoj inozemskega turizma.

Občina Piran se trudi na vse načine, da bi privabila čim več gostov, zlasti inozemcev, saj je turizem najrentabilnejša gospodarska panoga. S skromnimi sredstvi so napravili v zadnjih letih velik napredek. Tudi za naprej imajo v piranski občini velike načrte. Predvsem žele, da bi inozemske goste ne samo privabili na morje, ampak jih tudi dalj časa zadržali, predvsem v predsezoni in po sezoni. Če bodo imeli dovolj sredstev, bodo do leta 1961 zgradili zimsko turistični in športni bazen, obnovili terme in blatne kopeli v Portorožu. Ta kraj je pred vojno slovel predvsem kot termalno morskopoljsko in zdravilišče. Terme v Portorožu so bile največja turistična privlačnost. Smisel teh kopeli je bil v tem, da se iz solin po kristalizaciji morske soli dovažali preostalo solnico, imenovano »acqua madre«, ter jo mešali po določenem receptu s toplo morskovo vodo. Te kopeli so bile koristne za razne vrste ženskih bolezni, koristile so proti revmi, neuralgiji, protinu, artritisu, kronični boleznini dihal itd.

Razen tega nameravajo urediti v Piranu športno igrišče, aerodrom za pristajanje turističnih letal, izboljšati lokalne prometne zveze in uvesti še vrsto turističnih atrakcij, ki bi omogočile inozemskim turistom prijetnejše bivanje in večjo potrošnjo. Predvsem pa bodo morali povečati zmogljivost hotelov, kajti doslej je v sezoni brez kakršne koli posebne propagande bilo do zadnjega kottička vse zasedeno. Zato nameravajo v Portorožu do 1961. leta zgraditi hotel s kapaciteto 200 ležišč, z obnovi starih zgradb v Piranu in Portorožu pa bodo dali na razpolago še 100 ležišč.

Občina Piran ima vse pogoje za še večji razvoj turizma

Poleg tega nameravajo že prihodnje leto povečati kapaciteto za približno 600 ležišč v sodobno urejenih campingih, ki naj bi jih zgradili predstavniki švedskih, nemških in švicarskih turističnih agencij. Obnova term pa bi podaljšala sezono tudi v zimski čas. Razen z tem pa se mora piranska občina spoprijeti še z raznimi komunal-

nimi problemi, ki so popolnoma življenjskega značaja, kot elektrika, vodovod itd. Vsa sredstva od 1954. leta so morali v občini ustvarjati sami. Sele letos so za pospeševanje turizma dobili 300 milijonov din. Vendar spričo ogromne zaostalosti ta vsota niti ne predstavlja veliko v napori, da bi se ti kraji dvignili na takšen

nivo, ki bi lahko čimprej ustvaril pogoje za razvoj sodobnega turizma. Prav zato se zalagajo v piranski občini, da bi kot izrazito turistična občina dobila poseben status, ki bi omogočil, da bi ostalo občini več sredstev kot doslej za kritje osnovnih potreb in za nadaljnji razvoj turizma.

Slikovita panorama slovenskega obmorskega letovišča — Pirana